

ליקוטי זפסקי הלכות

"חוקי היום"

ותלמודם
"תלמידי התורה"
לעשות רצונך
בלבב שלם

שע"י "חדר הוראה"

שכונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב חיים אהרן בלייער שליט"א

דיני

פורים

תחפושות

בקשה:

אם הגליון אינו מופץ בבית המדרש שלכם, נא להדפיס כמה עותקים ושים בבית המדרש שלכם לתועלת הציבור, וכך יש לכם יד בהפצת תורה ובהלכות נחוצות

אפשר להוריד גליונות קודמים [Archives - ארכיון](#)

לתרומות

ותלמודם
"תלמידי הגנים"
לעשות רצונך
בלבב שלם

ליקוטי זפסקי הלכות "חוקי היום"

שע"י "חדר הוראה"

שכונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב חיים אהרן בלייער שליט"א

170

פרשת תצוה - זכור תש"פ

דיני פורים - תחפושות

נא לא לעיין בגליון
בשעת התפילה
וקריאת התורה

איסורים הכרוכים בתחפושות

התחפש לאיש או לאשה

יב. במדינות אשכנז נהגו גברים להתחפש בבגדי נשים ולהיפך, ויש שלמדו זכות על הנוהגים כך למרות שיש איסור תורה משום "לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה" (דברים כ"ב, ה). ואמרו שכיון שאין המתחפשים מתכוונים לכוונות לא טהורות להידמות למין האחר, אלא אך ורק לשמחת פורים, הרי זה מותר (שו"ת מהר"י מינץ הובא בדרכ"מ וברמ"א סי' תרצ"ו).

יג. **בתערובות.** ופשוט הוא שאף למתירים, אינו אלא כשהאיש מתערב רק עם גברים אבל אם מתערב עם נשים בהיותו לבוש בבגדי נשים פשוט הוא שאסור לכו"ע מן התורה ואין בזה שום צד היתר (חוט שני ח"ד עמ' רע"ט).

יד. אמנם רוב הפוסקים חולקים על כלל ההיתר וס"ל שאין זה מנהג טוב ויש לבטלו, שאין זה סיבה מספיק להיתר איסור תורה (יראים ססצ"ו, ט"ז י"ד סי' קפ"ב, שלי"ה מגילה דף י"ז, מ"ב סי' תרצ"ו סק"ל).

טו. **בגד אחד של אשה.** אם גבר לובש רק בגד אחד של אשה כגון כובע, פאה, שרשרת וכדומה, וניכר שהוא גבר, אין למחות בידו (פמ"ג משב"ז סק"ד, מ"ב שם).

טז. **קטנים.** גם קטנים שכבר הגיעו לגיל חינוך אין להלבישם ילד בבגדי ילדה וכן להיפך (הסתייפלער, ארחות רבינו ח"ג עמ' ס', הגריש"א, אשרי האיש ח"ג פמ"ח), וגיל חינוך לענין זה הוא מגיל ארבע ומעלה.

אשה להתחפש

יז. אין זה מגדרי צניעות לאשה ללכת ברחוב כשהיא מחופשת ואפילו אם זה רק כובע או דבר אחד משונה, כל שזה גורם שיסתכלו עליה, אסור.

יח. **לצבוע זקן.** בת כשהיא בביתה ורוצה לצבוע פניה בצורת זקן ע"י צבעי פנים או צבע שחור אחר, אין לחוש בזה משום לא ילבש שצביעת זקן אין זה מעשה גברים וגם אינו דומה כלל לזקן אמיתי (סי' די' כהן, לא ילבש פ"ו אות ד').

צביעת השער

יט. אסור לאיש לצבוע שער ליופי משום איסור לא ילבש, מ"מ בפורים מותר לצבוע השער שהרי אין זה ליופי אלא שנראה משונה ומבוזה, ואשה אף פעם אינה צובעת שערה בסגנון כזה, ולכן אין זה בכלל האיסור.

כלאים ושעטני בתחפושות

כ. **כלאים דרבנן.** יש שהתירו ללבוש בפורים כלאים דרבנן לשמחה דכמו שמותר ללבוש כלאים דרבנן כדי להבריא את המכס דאינו מתכוון ללבישה, ה"ה בפורים שאינו מכוון ללבישה (דרכי משה ורמ"א סי' תרצ"ו).

כא. אבל יש אוסרים (מהר"י ברי"ן הובא בדרכ"מ שם) ויש שאמרו שאינה משנת חסידים לעשות כן ושומר נפשו ירחק מזה (שלי"ה מגילה נר מצוה סקט"ז, מ"ב שם סק"א) וכיום לא נהגו להקל בזה (ערוה"ש סי"ב).

מנהג תחפושת בפורים

מנהג להתחפש בפורים

א. יש שנוהגים להתחפש בפורים ולובשים פרצופים, מסכות ומשנים המלבושים, והוא מנהג קדום, ונאמרו בזה הרבה טעמים ונביא כאן כמה מהם, ובדרך כלל הילדים אלה שמתחפשים, אבל יש גם מבוגרים שמדקדקים במנהג זה, וכולם מודים שאין זה ממצות היום.. ולכן כדאי שבמשך הפורים לכל הפחות יכונו לטעמים שנאמרו במנהג זה.

ב. **'אנכי הסתר'.** יש שסמכו על דברי חז"ל (גמ' חולין דף קל"ט ע"ב) 'רמז לאסתר מן התורה מנין, שנאמר 'אנכי הסתר אסתור פני ביום ההוא' (דברים ל"א, י"ח). מכאן שזה מרמז על התחפושת שזו הסתרת פנים ביום אסתר ע"י מסכה.

ג. **לא עשו אלא לפני.** אמרו חז"ל (גמ' מגילה דף י"ב) כשישראל השתחוו לנבוכדנצר, שלא עשו אלא לפני, לכן אף הקב"ה לא עשה עמהם אלא לפני שעשה כאילו שהיה גזרה לכליון, לכן מתחפשים בפורים, שלפנים יהיו נראים כגויים (בני יששכר, אדר מאמר ט' אות א').

ד. **בין ארוך המון לברוך מרדכי.** מתחפשים כדי שלא יכירו בין המון למרדכי ולקיים מצוות חכמים 'עד דלא ידע', וע"י שמחופשים אין הרואה יודע להבחין בין המחופשים לדעת מי הוא זה (ספר התודעה).

ה. **זכר למרדכי.** "א שהוא זכר למרדכי שיצא בלבוש מלכות (א"ר סי' תרצ"ו), ולפי טעם זה ראוי רק להתחפש בבגדי מלכות או בבגדים חשובים.

ו. **זכר לנס מלובש.** "א שהוא זכר לישועת פורים שהיתה נס מלובש ומחופש בדרך הטבע (מנהג ישראל תורה או"ח סי' תרצ"ו).

ז. **שהעניים לא יתביישו.** כדי שמקבלי מתנות לאביונים לא יתביישו לכן נהגו להתחפש שלא יכירו מי המקבל, וכן שלחו לדיהם לקבל מתנות ושלא יכירו את לדיהם (שו"ת משנה הלכות ח"ג סי' ס').

ח. **זכר לאלהיו.** "א שהוא זכר לאלהיו שהתחפש לחרבונה כדרשת חז"ל.

ט. **פני המון חפו.** "א משום בשעה שכעס אחשוורוש על המן, עבדי המלך כיסו את ראשו כי כן הוא משפטי מלכי פרס, שלא יראה המלך את פניו (אבן עזרא, דגל מחנה אפרים פ' כי תבוא ד"ה קומי), ולזכרו מכסים הפנים בפורים (מרכבות ארגמן).

י. **כשם שפרצופיהם שונים.** אמרו חז"ל כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונים, והמן אמר לאחשוורוש על ישראל שדתם שונה מכל עם, ולכן לזכרו נהגו ללבוש פרצופים.

ברכת שהחינו

א. אין צריכים לברך 'שהחינו' על תחפושת חדשה אפילו כשיש שמחה בלבישתו, והטעם משום שברך כלל אינו בגד חשוב לעצמו, מ"מ אם שמח מאד בזה והוא בצורת בגד חשוב, יכול לברך (הגר"ח קנייבסקי, ספר שהחינו עמ' תצ"ח).

718 298 2416
020 3519 3544
03 648 0210

למנויים: 02-990-40-01

ארה"ב
אנגליה
בלגיה

לאמיר מאכן קידוש!
מיט להתודע.

לומדי הש"ס "מברכים" על הסיום
וממשיכים להתענג על מסכת שבת עם להתודע.

כב. **כלאים דאורייתא**. כלאים דאורייתא לכו"ע אסור ללבוש אפילו כשאינו מתכוון ללבישה ואפילו בפורים.

כג. **בגדים המצויים בהם שעטנז**. ולכן בגדים שמצויים בהם שעטנז, כגון כובעים ומדים אמתיים של חיילים או שוטרים מחול, כובעי פרווה מרוסיה, וכן חליפות שונות העשויים מצמר או פשתן ששכיח בהם שעטנז אין ללבושם בלי בדיקה תחילה.

אבל להתחפש

כד. אדם שרגיל להתחפש כל שנה, מותר בימי אבלו להתחפש בביתו שהרי מותר בקצת שמחה ואם לא יתחפש הרי זה אבילות בפרהסיא (היכל הוראה ח"ב הוראה ק"ג).

תפירת תחפושת בפורים

כה. המנהג בכל מקום שלא לעשות מלאכה בפורים (ש"ע סי' תרצ"ו ס"א ולכן אין לתפור בגדים בפורים, מ"מ אם הוא לצורך היום מותר, ולכן מותר לתקן תחפושת בפורים כשיש צורך לזה (תרומת הדשן סי' ק"ב)).

תרבוש עם כוכב

כו. הרבה אנשים בירושלים לובשים 'תרבוש' / 'פעסקה' (כובע פרסי אדום עם ציציות שחורות יוצאים בראשו באמצע) ועל כמה מהם יש צורה של כוכב מזהב בולט בצד הקידמי, ויש שחששו בו משום איסור צורת הכוכבים (ש"ע י"ד סי' קמ"א ס"ז) ולכן הורו שיש להוריד הכוכב (מ"ר כ"ק מרן גאב"ד ירושלים, וע"ע חוט שני פסח עמ' רל"ה).

תפלה עם תחפושת

פורים בבגדי שבת ויו"ט

כז. **גדולים**. נוהגים ללבוש בגדי שבת ויום טוב בפורים (רמ"א סי' תרצ"ה ס"ב) ולכן יש לבוא לבית הכנסת לבילי פורים עם בגדי שבת ויו"ט ולא מחופש כמו שכמה נוהגים, שהרי זה מפריע לשאר המתפללים שמסתכלים עליהם תמיד ומסיחים דעתם מהתפלה, ואפילו אם זה רק כובע, עניבה או שלקס משונים וכדומה.

כח. **קטנים**. גם קטנים ראוי לחנכם שראוי לבוא בבגדי שבת לקריאת מגילה, אמנם אין למחות בידם מלבוא עם בגדים מחופשים ומשונים מאחר שזהו שמחתם, ומ"מ על הגדולים לזהר ביותר להתפלל מתוך סידור או בעיניים סגורות שלא יפריעו להם הכוונה ע"י הילדים בבגדים שונים.

כעומד לפני אנשים חשובים

כט. כשמתפללים לפני הקב"ה צריכים לעמוד לפניו בדרך כבוד כדרך שהיה עומד לפני אנשים חשובים באותו מקום (ש"ע סי' צ"א ס"ה), ולכן בזמנינו צריך להתפלל עם כובע בראשו כדרך שהולך ברחוב ולא מספיק רק עם כיפה שתחת הכובע (מ"ב שם סק"ב), ולפי"ז דנו כמה פוסקים באם מותר להתפלל בפורים כגון מנחה או מעריב עם מיני תחפושות.

ל. **עם צבע בפניו**. אם פניו צבוע בצבע, ודאי שאסור להתפלל כך שהרי לא היה עומד כך לפני אדם חשוב.

לא. **עם מסכה או פרצופים**. אסור להתפלל כשיש על פניו מסכה או פרצוף מכל סוג שהוא שהרי לא היה עומד כך לפני המלך, אפילו אם היא מסכה של אדם מפורסם בעולם כגון 'טרמפ'..

לב. **ליטאי כחסידי**. אם ליטאי לבש בגדים חסידיים כגון בעקיטשע ושטריימל, או להיפך שחסידי לבש קאפאטע/פראק, מותר להתפלל כך מאחר שהוא מכוסה כראוי וזה רק משונה וחיידוש עבור האדם הזה (ש"ת שבט הלוי ח"י סי' ח").

לג. **תחפושת משונה**. גדולים שלבושים בבגדים משונים ובגדים צבעונים אין ראוי להם להתפלל כך אלא עליהם להסירם או לכסותם בבגדים רגילים, אבל אין איסור בזה כל שהוא עדיין סביר, אבל קטנים יכולים לכתחילה להתפלל כך מנחה ומעריב, משום שביום הפורים היה עומד גם לפני אדם חשוב עם תחפושת שלו (המועדים כהלכתם פורים עמ' תע"ה).

לד. **שליח ציבור**. אע"פ שיש אופנים שבציבור אפשר להתפלל עם בגדי תחפושת, מ"מ אין להתפלל כשליח ציבור עם בגדי תחפושת שהרי מצוינו שיש ענין של כבוד הציבור (גם אני אודך ח"א סי' ס"ז).

מדיני ציצית ותפילין

אם בגד תחפושת מחויב ציצית

לה. בגד תחפושת עם ד' כנפות, אם לבוש בבגדים אחרים חוץ מהתחפושת, והתחפושת משמשת רק למראה בעלמא, פטורה מציצית, אבל אם התחפושת משמשת כתחליף לאחד מבגדי, אף שעשוי לתחפושת מ"מ חייבת בציצית (תשובות והנהגות ליקוטים פורים עמ' ר"א).

לו. **מעיל של כהן גדול**. ילד שהתחפש לכהן גדול כעיקר בגדיו ולבוש ב'מעיל' שהוא כעין טלית גדול שפתוח משני הצדדים כשי' הרמב"ם (פ"ט כלי המקדש ה"ג), אינו מחוייב בציצית, שהרי גם זה לבוש רק בדרך כבוד לא להתחמם, וגם משום שהבגד שאול מאביו (מ"ר בעל שבת הקהתי, קו הישר והטוב ג', עמ' רנ"ט).

לז. **לבישת טלית כתחפושת**. אבא שמלביש את בנו הקטן עם טלית גדול כתחפושת, לא יברך הקטן על הטלית מאחר שאינו אלא דרך תחפושת כנ"ל (מעדני אשר, תש"ע פ' שלח).

לבישת תפילין

לח. אדם שצבע שעריו באיזה צבע או עם אבקה לבנה להלבין, או ששם מין גל בשעריו כדי להקשותו, כשמניח תפילין ביום הפורים בבוקר, וכן למחרת יום הפורים, צריך לזהר שלא יהיה שום שאריות במקום ששם תפילין משום חציצה (ש"ע א"ח סי' כ"ז ס"ד, כף החיים סק"ח).

סוגי תחפושות

צדיקים וצדקניות

לט. ראוי לחנך ילדים שיתחפשו לצדיקים וצדקניות ולא כמו רשעים, מחללי שבת ועוברי עבירה וכדומה שכל דבר משפיע על שאיפות של הילד (מים חיים עמ' 78). ומ"מ אם הילד מתעקש להתחפש כדבר של חולין, אין לעמוד נגדו, מאחר שאין בזה איסור, וזהו שמחתו.

לעובד כוכבים או לגוי

מ. גוי. אסור ליהודי ללבוש בגדי עכו"ם כדי שלא יכירוהו שהוא יהודי כשלא בשעת הסכנה (רמ"א י"ד סי' קנ"ז ס"ב), מ"מ לצורך תחפושת פורים מאחר שפשוט שאינו לובשו אלא משום שמחת פורים ואין בזה משום חילול ה'. **מא. כומר [גאלאך]**. נחלקו הפוסקים אם מותר להתחפש ככומר, יש אוסרים משום "ושם אלוהים אחרים לא ישמע על פיך" (הגרש"א, גליון מים חיים אדר תשס"ד), אבל י"א שמותר משום ליצנותא דע"ז, דפשוט שאין כוונתו לשם אלוהים אלא משום ליצנותא דע"ז.

מב. **סנטה קלאוס [santa claus]**. אין איסור להתחפש כסנטה קלאוס [בגד אדום עם לבן בקצה הבגד ובשרוולים, וכן כובע אדום עם לבן בקצהו ופומפון לבן] משום שלא היה אדם כזה והוא רק דמות דמיוני שקשור ליום חגתם כאילו שהוא המביא מתנות לילדים, ולכן אין בו בעצם משום עבודה זרה, מ"מ יש דברים יותר טובים להתחפש.. [ואגב, פעם ראינו משפחה ירושלמית במאה שערים מחופשת בסגנון זה מתוך חוסר ידיעה מה זה מציג, ואילו היו יודעים..].

המערכת מברכת את כל הקוראים 'א פרייליכן פורים'

חדש! 'הבר הזקי היים'

כדאי להצטרף ולהימנות כ'חבר'
וליהנות מהטבות נוספות:

- קובץ אחד על כל חג מכל הגליונות שיצאו משנים שעברו. הראשון בסדרה - פורים!
- קבלת תגובה להערות
- הצעת נושאים לגליונות הבאים
- ועוד ועוד..

לפרטים נוספים ולהצטרפות
נא ליצור קשר במייל:

Paskenshtibel@gmail.com

ג.ב. מנויים רגילים ימשיכו לקבל הגליון במייל כל שבוע

גליון זה נתרם ע"י ידידנו וידיד "חדר הוראה"

מו"צ בנולדרס גרין לונדון

הרה"ג ר' גרשון הלוי דונר שליט"א

בעל מח"ס "שבט הגרשונים"

וראש חבורה בכולל נצה ישראל

לע"נ אביו החשוב רדף צדקה וחסד

מגדולי מחזיקי התורה הנגיד הנכבד

הרה"ר **בן ציון זצ"ל**

בן הרה"ר אברהם משה הלוי דונר זצ"ל

נפטר ט"ז אדר תשס"ח - תנצב"ה

גליון זה נתרם ע"י ידידנו וידיד "חדר הוראה"

מו"צ בנולדרס גרין לונדון

הרה"ג ר' גרשון הלוי דונר שליט"א

בעל מח"ס "שבט הגרשונים"

וראש חבורה בכולל נצה ישראל

לע"נ אביו החשוב רדף צדקה וחסד

מגדולי מחזיקי התורה הנגיד הנכבד

הרה"ר **בן ציון זצ"ל**

בן הרה"ר אברהם משה הלוי דונר זצ"ל

נפטר ט"ז אדר תשס"ח - תנצב"ה